

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Martin Aldasoro Begiristain

*Ataun,
Gipuzkoa
(1929)*

Aurkibidea

Biografia

Ataungo Aiako Praixkune baserrian jaioa. Bost senidetan bigarrena, gazterik hasi behar izan zuen ofizio bila. Okin gisa aritu zen lanean Beasainen, lehendabizi, eta gero harakin lanetan Lazkaon. Gerora, ordean, basozain lanpostu bat sortu zen Ataunen. Martinek osaba bat bazuen artzaina, eta berak erakutsi zizkion txikitan Ataungo mendien mugak eta Aralarko parajeak. Mendi inguru hura ederki ezagutzen zuenez, lanpostua eskuratu zuen. Hala aritu zen basoak zaintzen, erretiroa hartu zuen arte.

Zintak

ATA-023

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Artetxe, Miren
- **Data:** 2011-08-24
- **Iraupena:** 94 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Elexpuru, Juan Martin

Pasarteak

1. Bezperen ondoren San Gregoriora erromeriara

- **Erref:** ATA-023/002
- **Iraupena:** 0:03:17. **Hasi:** 00:01:20. **Bukatu:** 00:04:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

<p>Elizara joan behar izaten zen nahi eta nahi ez. Bezperatara ere bai jaiero. Bezperen ondoren, San Gregoriora erromeriara. Abemariatakoa jotzen zuenean, etxera. Soinujoleak hainbat ezagutu ditu. Jende asko biltzen zen erromeriara. Bi taberna ziren San Gregorion, beste bat Kaxetan eta beste bat Aian.</p>

2. Nekatu ere ez ziren egiten gaztetan

- **Erref:** ATA-023/003
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:04:37. **Bukatu:** 00:05:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Oinez ibiltzen ziren atzera eta aurrera. Lazkaotik-eta bizikletan etortzen ziren San Gregorioko erromeriara. Motorik eta kotxerik ez zegoen ia. Ez ziren nekatu egiten sasoi hartan.

3. Neska-laguntza neketsua

- **Erref:** ATA-023/004
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:05:42. **Bukatu:** 00:07:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

Abarketak erabiltzen zituzten, giroa baldin bazen. Zapata pare bana ere izaten zuten. Behin neska-laguntzera joan zen urrutiko baserri bateraino. Lehena eta azkena, ez zen esperientzia ona izan.

4. Okin eta harakin ezkondu aurretik

- **Erref:** ATA-023/005
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:07:34. **Bukatu:** 00:08:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Ia hemezortzi urte arte ibili zen eskolan. Okin Beasainen, baina ez zitzaion gustatu, eta gero harakin. Soldadutza egin eta gero orain bizi den baserrira ezkondu zen.

5. Ikaragarri mundualdi ona basozaintzan

- **Erref:** ATA-023/008
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:10:24. **Bukatu:** 00:12:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:

Baserritik bizi ziren hasieran; orduan baserriak dirua ematen zuen. Gero basozain sartzeko aukera izan zuen eta horretan jardun zuen harrezkero. Ikaragarri mundualdi ona pasatu omen du basozaintzan.

6. Egur-lapurrak uxatu zituenekoa

- **Erref:** ATA-023/009
- **Iraupena:** 0:03:43. **Hasi:** 00:12:12. **Bukatu:** 00:15:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Telefonoa erabiltzen zuen "ipurgainean", harekin kontrolatzen zuten nagusiek, baina ez zien beti egia esaten. Ataungo herri-lurren eta Aralarkoen ardura zuen. Baziren ezkutuan egurra botatzen zutenak Aralar aldean, eta behin bete-betean harrapatu zituen. Berriz egiten bazuten "narrutik ordainduko zutela" egin zien mehatxu eta harrezkero ez zen lapurrik izan.

7. Basoko zura tasatzea, basozainaren eginkizuna

- **Erref:** ATA-023/011
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:16:30. **Bukatu:** 00:18:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Basozainak tasatu egiten zuen egur-lotea. Gero udaletxean subasta egiten zen. Lau edo bost egur-merkatari aurkezten ziren eta gehien ordaintzen zuenari ematen zitzaion. Materialetarako zura, gehienbat, baina baita paper-fabrikarako eta sutarako ere.

8. Nafarroa eta Gipuzkoako ordezkarien bilera Aralarren

- **Erref:** ATA-023/014
- **Iraupena:** 0:04:00. **Hasi:** 00:19:52. **Bukatu:** 00:23:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Aralarren mugarriak ipini zireneko istorio luzea. Bera basozain sartu eta laster deitu zioten langintza horretarako. Igaratzen Gipuzkoako eta Nafarroako ordezkari eta injineruekin bildu zen. Eztabaidak. Lehen mugarritze saioa.

9. Aralarren mugarriak ipintzeko kargua

- **Erref:** ATA-023/015
- **Iraupena:** 0:03:40. **Hasi:** 00:23:52. **Bukatu:** 00:27:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Zaldiek ez zuten Guardetxerantz joan nahi. Nola edo hala heldu ziren ilunetan. Leher eginda heldu zen, garagardo hotza edan zuen eta ondoeza egin zitzaion. Hurrengo egunean jakin zuen berari eman ziotela mugarriak ipintzeko ardura. Eta horrela gertatu zen, berak eta injineruak zuzenduta ipini zituzten mugarriak.

10. Hamalau herriren mugak ezagutzen zituen

- **Erref:** ATA-023/018
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 00:29:40. **Bukatu:** 00:30:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Martinek ongi ezagutzen zituen Aralarreko mugarriak. Osaba artzain batek erakutsi zizkion. Hamalau herriren mugak zekizkien. 17 urte pasatu zituen Aralarren basozain.

11. Basozainaren lana: bijilantzia

- **Erref:** ATA-023/020
- **Iraupena:** 0:02:39. **Hasi:** 00:33:23. **Bukatu:** 00:36:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Bijilantzia zen basozainaren lana: suteak, itxiturak, basoak... Oinez lehendabizi, motoan gero, eta Land Roverrean azkenik. 5-6 laguneko langile-taldea zuzentzen zuen batzuetan. Artzainak, ehiztariak... beti izaten zuen norekin hitz egin.

12. Lehenengoan barkatu, bigarrenean denak erantsi

- **Erref:** ATA-023/021
- **Iraupena:** 0:03:13. **Hasi:** 00:36:02. **Bukatu:** 00:39:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Pagoak bota eta egur txikitzen harrapatu zituen bi lagun. Lehenengo aldia zelako barkatu zien, baina berriz ez egiteko baldintzarekin. Bigarrenez ere harrapatu zituen eta salaketa jarri zien.

13. Lazoarekin basurdeak harrapatzen

- **Erref:** ATA-023/024
- **Iraupena:** 0:02:59. **Hasi:** 00:43:02. **Bukatu:** 00:46:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Basurdeak alanbrezko lazoarekin harrapatzen zituen. Behin, ehiza itxita gero harrapatu zuen bat, galanta. Gero bizkarrean ekarri ezinda ibili zen. Autora heldu zenean, ertzainak zeuden berearen ondoan. Larri egon zen, baina ez ziren konturatu, eta pozik heldu zen etxera.

14. Basurde ehiza Pilarika egunetik urtarri azkenera

- **Erref:** ATA-023/025
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:46:01. **Bukatu:** 00:47:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Basurdea harrapatzen zuten ehiztariek; erbia ere bai baina erbia gutxi. Pilarika egunetik (urriak 12) Ilbeltzaren azkenera arte egoten da irekita ehiza garaia. Asteburuetan bakarrik.

15. Orkatza, ahuntza baino okerragoa zuhaitzentzat

- **Erref:** ATA-023/026
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:47:08. **Bukatu:** 00:48:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Natura » Fauna » Basoko animaliak

Laburpena:

Orkatza (korzoa) bota zuten mendira, baina landareei punta jaten die eta kalte handiak egiten ditu. Ahuntza bezain txarra edo txarragoa omen da. Asko ehizatzen dituzte.

16. Basurdetan

- **Erref:** ATA-023/027
- **Iraupena:** 0:02:37. **Hasi:** 00:48:35. **Bukatu:** 00:51:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Natura » Fauna » Hegaztiak

Laburpena:

Basurdetan jende asko ibili izan da beti, baina aspaldi honetan gehiago. Basurdetan nola egiten den azaltzen du. Orain lehen baino errazagoa da, eskopetak hobeak direlako. Zakurrak ezinbestekoak dira. Basurde zaleen Elkarte dago Ataunen.

17. Ia ez du etsairik egin bere basozain bizitzan

- **Erref:** ATA-023/028
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:51:12. **Bukatu:** 00:53:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

<p>Ez du etsairik egin bere basozain bizitzan. Ia denak ditu adiskide Ataunen, salbuespentxoren bat kenduta. Nekez topatuko dugu beragatik gaizki hitz egiten duenik. Lehenengo aldian barkatzen zuen baina bigarrenaz harrapatuz gero, salaketa.</p>

18. Garoa eta orbela, irailaren 20tik aurrera

- **Erref:** ATA-023/030
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:54:30. **Bukatu:** 00:55:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Agorraren 20tik aurrera libre zen garoa eta orbela herri-lurretatik eramatea. Bere garairako garoak ez zuen lehengo estimaziorik.

19. Ziza zalea bai, perretxiko zalea ez

- **Erref:** ATA-023/031
- **Iraupena:** 0:03:28. **Hasi:** 00:55:33. **Bukatu:** 00:59:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Perretxiko bila

Laburpena:

<p>Ez da perretxiko zalea izan, baina ziza biltzailea bai, amorratua gainera. Orduan ez omen zen inor ibiltzen perretxikotan. Bera jubilatzeke garaia heldu zenean hasi omen ziren ugaritzen. Perretxikoa urtero irteten da eguraldiak lagunduz gero, baina ziza asko galdu.</p>

20. Mendia zikintzen ari da

- **Erref:** ATA-023/032
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:59:01. **Bukatu:** 01:00:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Natura » Flora

Laburpena:

Lehen mendia askoz ere garbiagoa zegoen. Abere gehiago ibiltzen zen eta zurari ere etekina ateratzen zitzaion. Orain ez dauka probetxurik eta sasial nagusitzen ari da. Suaren arriskua gero eta handiagoa da.

21. Goierriko suak itzaltzen

- **Erref:** ATA-023/033
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 01:00:19. **Bukatu:** 01:01:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

Goierriko suak itzaltzeko ardura ere izan zuen, bost pertsonako talde baten buru eginez. Aproposa emandako suak izaten omen ziren asko.

22. Larraitzen suak inguratuta

- **Erref:** ATA-023/034
- **Iraupena:** 0:03:03. **Hasi:** 01:01:35. **Bukatu:** 01:04:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

Behin eskapada handia egin zuten Larraitz aldean sua itzaltzen ari zirela. Hego-haizea zebilen eta suak harrapatu zuen talde osoa. Berak autoan ihes egin zuen ozta-ozta, eta taldekoek erredurekin baina hainbestean ere libratu ziren.

23. Basozain lana, lan atsegina

- **Erref:** ATA-023/036
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 01:05:28. **Bukatu:** 01:06:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

<p>Basozain lana oso atsegina izan da Martinentzat. Gainera lantalde oso ona zuen, konfiantza osokoa, nahiz eta bera aurrean ez egon, lan gogor egiten zuena.</p>

24. Eguberri-pinua negozio ona

- **Erref:** ATA-023/037
- **Iraupena:** 0:03:10. **Hasi:** 01:06:35. **Bukatu:** 01:09:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Baserrian txerriak hazten zituen emazteak, baina zegamar batek eguberri-pinuak landatzea proposatu zion, eta baita landatu ere. Emazteari ez zitzaion asko gustatu, baina diru asko eman zuten. Duela hamar bat urte utzi zioten landatzeari, plastikozkoak-eta nagusitu zirenean.

25. Azpeitiarrak ataundarrari aizkoran irabazi

- **Erref:** ATA-023/039
- **Iraupena:** 0:02:37. **Hasi:** 01:10:30. **Bukatu:** 01:13:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:

Auzo batekoek bestekoei fama txarra emango diote, baina egia esateko harreman onak dira. Lehen izaten ziren tirabirak aizkolariak zirela eta. San Martingo bat zen onena. Gerora, San Gregorioko bat, baina herriko neska batekin ezkondu zen azpeitiar batek erraz irabazi zion apustua.

26. Aiakoak jentil arraza omen

- **Erref:** ATA-023/041
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 01:14:00. **Bukatu:** 01:15:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

<p>Aiakoak jentil arraza omen dira. Baina San Martinen dago Jentilbaratzea. Ez du jentil istorio asko entzun.</p>

27. Sorgin kontuak

- **Erref:** ATA-023/043
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 01:16:00. **Bukatu:** 01:17:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Etxean entzun ditu sorgin kontuak. Tximiniatik sartzen ziela, lixiba jotzen ibiltzen zirela, Anbotokp Mari gauetan sua zeriola Aralarrera eta Aizkorriara etortzen zela eguraldi aldaketetan, eta horrelakoak.

28. "Beste mundukoak" bisita

- **Erref:** ATA-023/044
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 01:17:35. **Bukatu:** 01:19:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Lehengo zaharrek sinisten zituzten sorgin-kontuak. "Beste mundukoak", hildakoak ere etortzen ziren. Lagun bati "gertatutakoa" kontatzen du: tximinia gaineko tresna eta lapiko estalkia berez mugitzen ikusi zituen. Hil zenean mezarik atera gabeko pertsona baten arima omen zen. Guztiz sinistuta zegoen.

29. Jose Migel Barandiaran Adan eta Ebaz mintzo

- **Erref:** ATA-023/045
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 01:19:39. **Bukatu:** 01:21:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Don Jose Migel Barandiaran behin umeekin joan zen Aralarrera eta kontatu zuen gizona ez zettorrela Adan eta Ebarengandik, horrek kontuak zirela. Pagolaren liburua ere badu eta esaten du Jesusek hainbat anai-arreba izan zituela.

30. Anaiarekin borrokan "etsaiaren" itzalagatik

- **Erref:** ATA-023/047
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 01:23:34. **Bukatu:** 01:24:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Mutikotako oroitzapena: amaren etxean esan zieten "etsaia" irteten zela ilundutakoan, eta etxerako bidean, leku ospel batetik igarotzean, anaiarekin borrokan egin zuen handik igaro nahi ez zutelako.

31. Mateo Txistu apaiz ehiztaria

- **Erref:** ATA-023/048
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 01:24:50. **Bukatu:** 01:26:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Kontatzen zieten Mateo Txisturen elezahar ezaguna, meza utzi eta erbiaren ondoren joan zen apaiz ehiztariarena. Txikitan dena sinisten da eta erraz beldurtzen ziren umeek. Oraingo umeak espabilatuagoak omen dira.

32. Sakamantekasaren beldurrez

- **Erref:** ATA-023/049
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 01:26:25. **Bukatu:** 01:27:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Sakamantekasaren beldur handia izaten zuten, mantekak kentzen zituela eta. Oso indarrean egon zen beren ume-denboran.

33. Alde guztietan ataundarrak, zeruan izan ezik

- **Erref:** ATA-023/051
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 01:28:26. **Bukatu:** 01:30:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Esaerak

Laburpena:

Ataungoak "Otsoak" dira; basoetan otso asko zegoelako izango omen da. "Ataunen eta Zegaman egunez ikusi eta gauez eramán" esaera dela eta dio, ez direla oso zuzenak izango ataundarrak, alde guztietan daudelakok, zeruan izan ezik.

34. Txahala eramaten gauez Urdiainera

- **Erref:** ATA-023/053
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 01:30:25. **Bukatu:** 01:32:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Mutikoa zela, estraperlo garaian behin baino gehiagotan joanda dago gauez Urdiainera edo Iturmendira txahala eramatera. Txahala makal egoten zen, eta etzan egiten zen lurrean. Nolako ibilerak! Gero bueltan patata edo zerbait ekartzen zuten.

35. Aiakoei burla hizkeragatik

- **Erref:** ATA-023/054
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 01:32:08. **Bukatu:** 01:34:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Hitz banaka batzuk kenduta, hizkera ez da aldatzen auzo batetik bestera. Dena dela, burla zieten zieten Aiakoei hizkeragatik. Idiazabal eta Zegama aldera asko aldatzen da. Nafarroan oso diferente egiten zuten beren gazte garaian, baina orain normalago hitz egiten dute. Tolosako euskarak du famarik onena. Ataungoa ere garbia da.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-11-21

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com